

מחודדים

ת"ר ושנתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין 5.)

מערב: 073-249-0403
sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ
הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
בהרה"ח ר' בנימין ביינוש זצ"ל

גליון
216

מהדרת זכרון לעילוי נשמת נפגעי האסון באתרא קדישא מירון ובחצר הקודש קארלין סטולין

דף מ"א . שב"ק פרשת נשא . י"א סיון תשפ"א

דף מ"א - ע"א

אין הקינים מתפרשות איזו לעולה ואיזו לחטאת, אלא בשעת הפרשת המעות, או בשעת קניית הקינים, ואז אם שינה הכהן בהקרבתם - פסול, אבל אחר כך אין נקבעים אלא על ידי עשיית הכהן.

עני ששגג ונכנס למקדש כשהוא טמא והתחייב קרבן עני [שתי תורים אחד לחטאת ואחד לעולה, או מנחה בדלי דלות] והעשיר [שצריך להביא חטאת בהמה], והביא קרבן עני - לרב אלעזר אמר ר' הושעיא לא יצא, ולרב חנא אמר ר' הושעיא יצא [ואין למדים ממצורע שלא יצא, משום שנאמר שם 'ואם דל הוא' - 'הוא' אין עשיר יוצא בקרבן עני, ולא שאר קרבן עולה ויורד].

ואם כבר הפריש בעניותו מעות לקינו, ופירש בשעת הפרשה אלו לחטאת ואלו לעולה, והעשיר, מוסיף על דמי החטאת להביא בהמת חטאת, ואינו יכול להוסיף על דמי העולה, שאינו יכול לשנותו מעולה לחטאת. ואם לא פירש, אלא שכבר קנה אחת מהם, אם קנה עולה - הולכת לנדבה, ומוסיף על הדמים שנשתיירו להביא חטאת בהמה, ואם קנה חטאת - הדמים שנשתיירו נקבעו לעולה, ואין יכול להביא מהם חטאת.

דף מ"א - ע"ב

מצורע עני שהביא קרבן עשיר - יצא, שנאמר 'זאת תהיה תורת המצורע' - תורה אחת לכל המצורעים, אבל עשיר שהביא קרבן עני לא יצא, שהתמעט מ'זאת' - ולא אחרת.

משנה . קשר לשון של זהורית בראש שעיר המשתלח והעמידו כנגד השער שיוציאוהו משם, ועל שעיר הנשחט קשר בצווארו, שלא יתערבו זה בזה ולא יתערבו באחרים.

לשון זהורית של שעיר המשתלח צריך שיעור, כיון שצריך לחלקו - חציו בין קרניו וחציו בסלע, ונחלקו אם שיעורו משקל שני סלעים, או שקל.

לשון שני תולעת של פרה אדומה סורקה ונעשה ראשה האחד קצר כמין זנב, וכורך בה את עץ הארז והאזוב, וטעם הכריכה: לרבי - כדי שיהיו כולם באגודה אחת, לרבי אלעזר בן רבי שמעון - כדי שיהא בהן כובד ויפלו לתוך עומק האור, שנאמר 'אל תוך שריפת הפרה'.

לשון פרה אדומה שהתהבהב באויר משלהבת העולה למעלה, ולא נפלה לתוך שריפת הפרה - מביא לשון אחר ונותן לתוך שריפת הפרה, אבל אם נפלה לשלהבת הנכפפת סמוך לגחלתה - כשר.

לסובר שלשון של פרה צריך כובד - לרבי יונתן משקלו עשרה זוז, ולרבי יוחנן נחלקו ר' שמעון בן חלפתא ורבנן אם משקלו עשרה זוז או שקל.

דף מ"ב . יום א' פרשת בהעלותך . י"ב סיון תשפ"א

דף מ"ב - ע"א

פרו של כהן גדול ביום הכיפורים ששחטו זר - לרב כשר, ששחיטה אינה עבודה, לשמואל פסול, שנאמר 'הקריב אהרן וגו' ושחט', ונאמר באתה פרשה 'חוקה' - לעכב.

פרה אדומה ששחטה זר, לרב פסולה, שנאמר ש'אלעזר' שוחטה, ונאמר בה 'חוקה' - לעכב, ואף שאין השחיטה עבודה, פרה קדשי בדם הבית היא ואין בה חילוקי עבודות, ודומה לראיית נגעים שאינה עבודה וצריכה כהן. לשמואל כשרה, שנאמר 'ונתנם אותה אל אלעזר הכהן וגו' ושחט אותה לפניו' - שיהא זר שוחט לפני אלעזר שרואה שחיטתה.

ו'שרף את הפרה לעיניו' - שלא יסיח דעתו משמירתה, ורב סובר שכן הפירוש גם במה שנאמר 'ושחט אותו לפניו', אך באמת אלעזר עצמו צריך לשחטה, והוצרך הכתוב ללמד זאת בשריפה - אף שאינה תחילת עבודה, ובשחיטה - אף שאז אינה מכשירה, שאינה עשויה אלא לאפרה.

דף מ"ב - ע"ב

אסיפת אפר הפה ומילוי מים לתת לתוך האפר - נפסלים בהיסח הדעת, שנאמר 'למשמרת', אבל השלכת עץ ארז ואזוב ושני תולעת לשריפה, כיון שאין זה בגוף הפרה אין היסח הדעת פוסל.

פסולים באשה ובלילה: שחיטת הפרה, קבלת דמה, הזאת דמה, שריפתה, השלכת עץ ארז ואזוב ושני תולעת, הזאת מי חטאת. אבל אסיפת אפרה ומילוי מים וקידוש - כשרים באשה ובלילה.

ונתתם אותה אל אלעזר הכהן - אותה לאלעזר הסגן ולא לדורות, יש אומרים שלדורות צריך כהן גדול, שלומדים 'חוקה' מיום הכיפורים, ויש אומרים שכשר אף כהן הדיוט.

והוציא אותה - שאם לא הייתה פרה רוצה לצאת אין מוציאים עמה אחרת, לרבי שמעון הדורש טעם הכתוב - שחורה לא יוציא, שלא יאמרו שחורה שחטו, ואדומה לא יוציא, שלא יאמרו שתיים שחטו, אבל חמור יכול להוציא עמה. לרבי - גזירת הכתוב היא שלא יוציא אלא 'אותה', ולא אותה ואחרת, ואף לא חמור.

דף מ"ג . יום ב' פרשת בהעלותך . י"ג סיון תשפ"א

דף מ"ג - ע"א

כל פרשת פרה אדומה יש בה פסוקים שמשמעותם היא 'משמע מוציא מיד משמע' - להוציא מכלל משמעות הפסוק שלפניו - שמה שפסול בזה כשר בזה, או להיפך. ויש בה פסוקים שמשמעותם 'ממילא' - שאין מוציא מכלל חביריו:

ו'שחט אותה' - שלא ישחוט אחרת עמה. (בסכין ארוכה. תוספות ישנים).

לפניו - לרב [שדווקא הכהן שוחט, כמבואר לעיל דף מ"ב]. וכן סובר ר"ש בן יהוצדק להלן ע"ב] היינו שלא יסיח השוחט את דעתו ממנה. לשמואל - זר שוחט לפני אלעזר הרואה את השחיטה (וכן דעת רבי יוחנן להלן ע"ב, שלא מצינו שחיטה שפסולה בזר).

ולקח אלעזר הכהן מדמה באצבעו' - משמע מוציא מיד משמע. שלדעת שמואל ששחיטת זר כשירה, משמעות הפסוק היא להוציא מהפסוק הקודם וללמד שקבלת דמה תעשה דווקא על ידי 'אלעזר' - כהן, ולדעת רב שגם השחיטה נעשית על ידי אלעזר, מה שנכתב 'כהן' גם בקבלה הוא מיעוט אחר מיעוט ואינו אלא לרבות - כהן הדיוט [ושלא כשחיטה שבפסוק הקודם, שדווקא אלעזר כשר לה].

ולקח הכהן עץ ארז ואזוב ושני תולעת' - לשמואל [שלקבלה צריך 'אלעזר'] משמעות הפסוק שלהשלכה לאש אין צריך אלעזר, אלא אפילו כהן הדיוט כשר [ומוציא ממשמעות הפסוק שלפניו], ולרב שגם קבלה כשרה בכהן הדיוט, אין הפסוק מוציא ממשמעות הפסוק הקודם, אלא 'ממילא משמע', והוצרך ללמדנו שגם בזה צריך כהן אף שאינה עבודה בפרה עצמה.

וכיבס בגדיו הכהן' - יתור 'הכהן' (משמעות הפסוק שלפניו משמע שמדובר בכהן) מלמד שנעשה בגדי כהונה.

וטמא הכהן עד הערב' - יתור 'הכהן' מלמד שגם פרה הנעשית לדורות צריכה בגדי כהונה, ולסובר שלדורות צריך כהן גדול (לעיל מ"ב) אכן אפשר ללמוד בקל וחומר שתהא צריכה בגדי כהונה, אלא מילתא דאתיא בקל וחומר טרח וכתב לה קרא.

האברך החשוב הרה"ח מרדכי בנימין רובינשטיין ז"ל בן הרה"ח יוחנן שליט"א והבחור החשוב מאיר יחיאל מיכל גלויברמן בן הרה"ח יהודה לייב שליט"א 1901 בערב שבועות תשפ"א

ולרפואת כל הפצועים בתוך שאר חולי ישראל

ואסף איש טהור את הפרה והניח: 'איש' - אפילו זר (להוציא ממשמעות הפסוק הקודם העוסק בהשלכה לתוך האש ומצריך כהן), 'טהור' (יתור הוא, שפשוט שצריך שיהא טהור) - להכשיר את האשה, 'הניח' - מי שיש בו דעת להניח, יצאו חרש שוטה וקטן.

ולקחו לטמא מעפר שריפת החטאת, ונתן עליו מים חיים אל כלי' - לחכמים: 'ולקחו' - אלו שפסולים (חרש שוטה וקטן) באסיפת אפרה (בפסוק הקודם) פסולים גם לנתינת מים על האפר. לרבי יהודה: 'ולקחו' ולא 'לקחו' (בלשון יחיד - כלשון הפסוק הקודם) - אפילו קטן שפסול לאסיפה כשר לנתינת המים, ונתן' - אשה פסולה, שדורשים 'ונתן' ולא 'ונתנה', ולחכמים נאמר 'ולקחו' לשון רבים - שאין צריך שתהא לקיחת האפר ונתינתו על המים על ידי אותו אדם, ואם היה כתוב 'ולקחו' ונתנו' היינו סוברים שצריך לעשותו על ידי שתיים.

ולקח אזוב וטבל במים איש טהור והזה: 'משמע מוציא מיד משמע': לחכמים - 'איש טהור' מיותר (שהרי באסיפה שנאמר לפני כן כשר רק איש טהור, והוכשרו זה ואשה, ואין צורך לחזור וללמד זאת בהצאה), ודורשים 'איש' - ולא אשה, 'טהור' - להכשיר קטן שיש בו דעת [ואשה מסייעת]. לרבי יהודה (שבפסוק שלפניו מכשיר הקטן ופוסל האשה) - פסוק זה מוציא ממשמעות הפסוק הקודם, איש - ולא קטן, טהור - להכשיר את האשה.

דף מ"ג - ע"ב

והזה הטהור על הטמא - יתור 'טהור' (שכבר משמע כן ממשמעות מפסוקים הקודמים) מלמד שגם טבול יום - שיצא מכלל טומאה - כשר בפרה.

בוידיו שני על פרו מתוודה גם על שאר בני אהרן, שאחר שהתוודה על עצמו והוא זכאי, ראוי לכפר גם על אחרים.

משנה . שחט את פרו וקיבל במזרק את דמו, ונתנו לכהן אחר העומד על הרובד שבעזרה הרביעי מהציאה מההיכל, שהוא ממרס בו כדי שלא יקרוש.

נטל מחתה ועלה על ראש המזבח, וחתה גחלים, וירד והניחה על רובד הרביעי שבעזרה.

בכל יום חותה במחתה של כסף של ארבע קב, ולרבי יוסי של כסף. ומערה לתוך של זהב ירוק של שלש קב, וידה קצרה, וביום הכיפורים חותה בשל זהב אדום של שלש קב שידה ארוכה, ובה היה מנכיס. (וראה עוד להלן דף מ"ד: ושאר דברי המשנה יסוכמו להלן דף מ"ה).

דף מ"ד . יום ג' פרשת בהעלותך - י"ד סיון תשפ"א

דף מ"ד - ע"א

וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבואו לכפר בקודש עד צאתו וכיפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל'

'באהל מועד' לא יהיה, אבל בעזרה מותר.

'בבואו לכפר' - בשעת הזאת הדם [שמכפר] לפני ולפנים.

'בקודש' - לרבות גם משכן שילה ובית המקדש, ולא דווקא ב'אהל מועד' שבמשכן.

'עד צאתו' - לא רק בכניסתו אלא גם ביציאתו.

וכיפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל' - בשעת הקטרת הקטורת לפני ולפנים, שהיא כפרה השווה לו ולאחיו הכהנים ולכל קהל ישראל.

הקטורת מכפרת על לשון הרע, יבא דבר שבחשאי ויכפר על מעשה חשאי.

הכהנים פורשים מבין האולם למזבח בשעת ההקטרה שבהיכל שבכל יום, גזירה שמא יכנס להיכל, אבל בשעת הקטרת הקטורת לפני ולפנים ביום הכיפורים - שרחוק משם - אמר רבי אלעזר שלא גזרו, ופורשים רק מההיכל. ורצו להביא ראיה שלא כדבריו מברייתא, והקשו.

הכהנים פורשים מההיכל בשעת מתן דם על הפרוכת ומזבח הפנימי של פך כהן המשיח, ופר העלם דבר, ושעיר המכפר על עבודה זרה של ציבור, שלומדים גזירה שווה 'כפרה' 'כפרה' מיום הכיפורים.

דף מ"ד - ע"ב

מעלת קדושת המקום שבין האולם למזבח יותר משאר העזרה - לרב אדא בר אהבה היא מדאורייתא, מהלכה למשה מסיני, ולכן לא הוצרכו לגזור פרישה מכל העזרה בשעת כפרה בהיכל - שקדושת בין האולם למזבח קדושה אחרת היא משאר העזרה, וסתימת הגמרא חולקת - שהמעלה מדרבנן, ומה שלא גזרו על כל העזרה הוא מפני שהמזבח הוא היכר שיפרוש, אבל בכל העזרה עד המזבח לא היה שום היכר.

קדושת האולם - לרבא כקדושת ההיכל הוא, שאם הוא כקדושת בין האולם למזבח הרי זו הפרישה בין האולם למזבח גזירה (שלא יכנס לאולם) לגזירה (שלא יכנס להיכל), וסתימת הגמרא חולקת - שקדושת אולם היא אותה קדושה כבין אולם למזבח, וכשגזרו על האולם כדי שלא יכנס להיכל - נמשך עמו גם בין האולם ולמזבח.

בכל יום חותה הגחלים במחתה של כסף, ומערה לתוך של זהב, ואינו חותה בשל זהב - שחתיית הגחלים שוחקת הכלי, והתורה חסה על ממונם של ישראל.

וביום הכיפורים חותה בשל זהב שבה מנכיס - משום חולשתו של כהן גדול.

בכל יום היה חותה: לחכמים - בשל ארבע קב, ומערה לתוך של שלש, וקב גחלים התפור על הרצפה, ומכבדם לאמה שבעזרה. לרבי יוסי - חותה בשל סאה (שש קב), ומערה לתוך של שלש קב, ושלוש התפורו. לרבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן ברוקא - חותה בשל ארבע קב, ומערה לתוך של קביים, וקביים התפורו.

בכל יום הייתה המחתה כבדה, שהיה דופנה עבה, וביום הכיפורים היה דופנה רך - להקל על הכהן גדול. בכל יום ידה קצרה, וביום הכיפורים ארוכה - כדי שתהא זרועו של כהן גדול מסייעתו. בכל יום לא היה בראשה טבעת שמקשקשת ומשמיעה קול, וביום הכיפורים היה - משום 'נשמע קולו בבואו אל הקודש'.

דף מ"ה . יום ו' פרשת בהעלותך - ט"ז סיון תשפ"א

דף מ"ה - ע"א

מיני זהב: לרב חסדא שבעה הן, זהב, זהב טוב, זהב אופיר - שבא מאופיר, זהב מופז - שצהוב כפז [-מרגלית], זהב שחוט - שרך ונטווה כחוט, זהב סגור

- שבשעה שיוצא כל החנויות נסגרות, זהב פרוים - שאדום כדם הפרים, וממין זה נעשית המחתה שהכניס בה הכהן גדול את הקטורת לפני ולפנים. לרב אשי חמשה מינים יש - אופיר, מופז, שחוט, סגור, פרוים - ומכל מין יש 'זהב', ו'זהב טוב'.

הקטורת שבכל יום דקה - שנאמר 'ושחקת ממנו הדק', וביום הכיפורים דקה מן הדקה, שנאמר בעבודת יום הכיפורים 'קטורת סמים דקה', דקה נוספת על 'הדק' שבכל יום.

עליה בכבש - הכהנים עולים במזרחו, שכל פינות שאתה פונה לא יהיו אלא דרך ימין, וביום הכיפורים כהן גדול עולה באמצע, להראות חשיבותו. ולרבי יהודה בכל יום כהן גדול עולה באמצע.

בכל יום כהן גדול מקדש ידיו ורגליו מן הכיור, וביום הכיפורים מן הקיתון של זהב, משום כבודו. ולרבי יהודה בכל יום כהן גדול מקדש מקיתון של זהב.

המערכות שעל גבי המזבח: בכל יום - א. מערכה גדולה, שנאמר 'העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה', ב. מערכה שניה של קטורת, שנאמר 'ואש על המזבח תוקד בו'. לרבי יוסי היתה מערכה. ג. לקיים האש, כשצריך להוסיף אש למערכה גדולה, ונדרשת מהאמור 'האש על המזבח תוקד בו', לרבי מאיר היתה. ד. לאברים ופדרים שלא נתעכלו מבערב, ונדרשת מ'ו' של 'האש'.

הצתת קיסמים דקים לצורך אור של מערכה גדולה צריכה להיות בראשו של המזבח, על ידי כהן הלבוש בבגדי כהונה.

איברים ופדרים שלא ניתנו על המערכה או שלא נתעכלו מבערב - סודרם על גבי המזבח, ואם אין מחזיקם סודרם על הכבש או על גבי סובב, כדי שלא יפסלו בלינה, ולמחרת - לחכמים ניתנים על מערכה גדולה, ולרבי מאיר מקטירים אותם על מערכה רביעית שעל גבי המזבח המיוחדת להם.

דף מ"ה - ע"ב

עיכולי עולה שפקעו מעל האש שעל גבי המזבח - מחזירים למזבח, אבל לא עיכולי קטורת.

ביום הכיפורים מוסיפים עוד מערכה [לר' יהודה שלישית, לר' יוסי רביעית, לר' מאיר חמישית] - ליטול ממנה גחלים לקטורת של לפני ולפנים. ונלמדת מ'וה' של 'האש'.

אש לקטורת של כל השנה, ושל יום הכיפורים, ואש של מגורה - נוטלים מאש שעל מזבח החיצון.

והמקור: **אש לקטורת** - שנאמר 'אש תמיד תוקד וגו'. **אש למגורה** - שנאמר 'אש תמיד' והיינו אש המגורה שנאמר בה 'להעלות נר תמיד'. **אש לקטורת של יום הכיפורים לפני ולפנים** - שנאמר 'מעל המזבח מלפני ה', והיינו מזבח החיצון שרק מקצתו לפני ה' - כנגד פתח ההיכל, ו'מעל המזבח' מרבה שאפשר ליטול גם מהגחלים שאינם כנגד הפתח.

דף מ"ו . יום ו' פרשת בהעלותך - ט"ז סיון תשפ"א

דף מ"ו - ע"א

לרבי מאיר שעושים מערכה לאברי עולה שנתותרו, היינו אף לפסולים שאם עלו לא ירדו, אך דווקא כשמשה בהם האור ביום, ויש אומרים שאף לכשרים אין עושים מערכה מיוחדת אלא אם משה בהן האור ביום.

לרבי אלעזר דבעת רבי מאיר גם בשבת הייתה מערכה רביעית לאברי עולה שנתותרו מערב שבת, וכן ביום הכיפורים - לאברי עולה של ערב יום הכיפורים, אף כשחל יום הכיפורים בשאר ימות השבוע, וכל שכן כשחל במוצאי שבת - שחלבי שבת קרבים ביום הכיפורים.

הקטרת אימורי של תמיד בין הערביים של ערב שבת לדעת רב הונא - לרבה (רבא) אין מקטירים בליל שבת, כשם שתחילתו אינו דוחה את השבת, שהרי נשחט קודם השבת [ודמו נפסל בשקיעת החמה], לרב חסדא מקטירים אותם בשבת, כשם שתחילתו - שחיתת התמיד [של שבת] - הותרה בשבת, כך גם סופו - הקטרת אבריו [של תמיד בין הערביים של ערב שבת].

הקטרת אימורי התמיד בטומאה לדעת רב הונא - לרבה דוחה טומאה, כשם שתחילתו דוחה את הטומאה והיינו אם אין כהן טהור לזרוק דמו, כך גם סופו - הקטרת אימורי - דוחה, לרב חסדא אינו דוחה, שטומאה דחוויה היא בציבור ובקושי הותרה, לכן רק תחילתו שהוא עיקר כפרתו דוחה ולא הקטרתו שאינה עיקר.

דף מ"ו - ע"ב

המזריח גחלת מעל גבי המזבח וכיבה אותה - חייב משום 'לא תכבה'.

המכבה אש שנטל מהמזבח למחתה ומגורה: ללישנא קמא - כשהאש עדיין על המזבח לכולי עלמא חייב, לאחר שהורידה - לאביי חייב, לרבא פטור, כיון שנותקה למצוותה וכבר אינה 'אש המזבח'. ללישנא בתרא - אחר שהורידה לכולי עלמא פטור, שכבר אינה 'אש המזבח', כשעדיין על המזבח - לאביי חייב, לרבא פטור כיון שנותקה למצוותה.

הדרן עלך פרק טרף בקלפי

דף מ"ז . יום ו' פרשת בהעלותך - י"ז סיון תשפ"א

פרק חמישי - הוציאו לו

דף מ"ז - ע"א

משנה . הוציאו לו כף ריקנית מלשכת הכלים, ומחתה גדושה של קטורת מלשכת בית אבטינס, חפן מלא חפניו קטורת מן המחתה, ונתנה לתוך הכף שהיתה מידתה כמלא חפניו.

הביא קטורת לפני ולפנים בכף, אף שנאמר 'מלא חפניו והביא', משום שצריך להביא עימו גם מחתת הגחלים, והבאה אחת אמר רחמנא - שיביא שתייהן יחד, וליתן המחתה על גבי חפניו ולהסירו בשיניו בפנים גם כן אי אפשר - שאין

דף מ"ט - ע"א

זר, אונו, שיכור, בעל מום, יושב, שמאל - פסולים לעבודות הדם - קבלה הולכה וזריקה. ומה שנאמר שהכהנים נטלו את המזוקים מיד השוחטים הזרים לזרוק הדם, הזרים לא קירבו הדם למזבח, אלא שימשו רק כאצטבא להחזיק הדם. 'ולקח מלא המזחה גחלי אש וגו' ומלא חפניו קטורת סמים דקה והביא לבית לפרוכת', רב פפא הסתפק האם 'ולקח' עולה גם על 'מלא חפניו' וצריך להכין עצמו לחפון, או לא - וכשר גם אם חפן חבירו ונתן לתוך חפניו כהן גדול. חפן כהן גדול ומת ומיניו אחר תחתיו, ספק בגמרא אם צריך לחזור ולחפון - לרב פפא, אין להסתפק רק אם ננקוט שאין הכהן חוזר וחפון בפנים - האם די בכך שהכהן הראשון חפן, אבל למסקנא שחוזר וחפון בפנים - אין צריך לחזור ולחפון בחוץ. לרב הונא בריה דרב יהושע - להיפך, כיון שחוזר וחפון בפנים לא יכנס בחפינתו של ראשון, שאי אפשר שלא יחסר ושלא יותר, ורק אילו אין חוזר וחפון בפנים יש להסתפק האם די בחפינתו של ראשון.

למסקנת הגמרא הכהן חפן הקטורת בחוץ ונתנה בכף, וחזר וחפן מהכף לפני ולפנים, כיצד, מניח המזחה על הארץ, אוחז את הכף בראשי אצבעותיו ויש אומרים בשיניו, ומערה על ידי את הקטורת לתוך חפניו, וצוברת על גבי הגחלים כדי שיטהה עשנה מלבוא, ויש אומרים שמפזרה כדי שימהר לבוא, וזו היא מעבודות הקשות שבמקדש.

שחט כהן גדול את פרו ומת, נחלקו בגמרא אם בזאת יבא אהרן אל הקודש בפר' - אפילו ב'דמו של פר', ואין צריך השני לחזור ולשחוט, או שאין הדם קרוי 'פר' וצריך לחזור ולשחוט. ולמסקנת הגמרא (להלן ג.) רק ב'דם' נחלקו, אבל בגוף הפר - כשעורו ובשרו ופרשו כולם יחד - לכולי עלמא נקרא פר. ורב אשי (sw) דייק שגם הדם נקרא 'פר' שנאמר 'בזאת יבא אהרן אל הקודש בפר' וגו' והרי נכנס אל הקודש בדמו של הפר ולא בפר עצמו, ודחו שכוונת הפסוק שעל ידי עבודת הפר הוכשר לבא אל הקודש.

לסוברים שאין נכנס בדמו של פר, אין להסתפק בדין חפן ומת אם יכול להיכנס בחפינת חבירו, שכיון שצריך לשחוט פר אחר נמצא שהחפינה היתה קודם שחייטת הפר - ופסולה.

דין רפואה בשבת: לאכול או לשתות דברים לרפואה - מותר, שחיקה - מותרת רק במקום סכנה, לשחוק ולשתות שחליים במקום סכנה - הסתפק רבי יהושע בן לוי האם רפואה היא ומותר, והתיר לו רבי חנינא - שהיה בקי ברפואות - וידע שמרפא.

דף מ"ט - ע"ב

נמנים על קרבן פסח ונמשיכים ממנו רק עד שישחט, אפילו לסובר שנקרא 'שה' גם אחר שנשחט, משום שנאמר 'מהוית משה' ונדרש - 'מחיותה דשה', ומפסח למדים ל'שה' האמור בפדיון פטר חמור, שאין פודים אלא בשה חי [וכן אין פודים - בעגל, בבחיה, בטרופה, בכלאים, בכוי, ומתפדה תפדה' מרבים שפודים - בגקיבה ובעלל מום וביותר מכן שנה].

לעילוי נשמת הרה"ח יוסף חיים הי"ד בן הרה"ח משה יעקב זצ"ל נקבע כ' סיון תש"ד ת.נ.צ.ב.ה.

דף נ' - ע"א

חמש חטאות מותות (ולדה, תמורתה, מתו בעליה, נתכפר באחרת, עברה שנתה) היינו רק בחטאות יחיד, ולא בצבור או שותפות, אלא ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיהם לקיץ המזבח.

פר יום הכיפורים של כהן גדול: לרבי מאיר ורבי יהודה - חטאת יחיד, לרבי אליעזר ורבי שמעון - לרב עמרם ואביי, חטאת ציבור, הואיל ובא לכפר עליו ועל אחיו הכהנים, ולרבא הוא חטאת השותפים, שאין שבת הכהונה נחשב ל'קהל' ו'ציבור'. ונפקא מיניה, שאם הוא חטאת יחיד, כשמת כהן גדול צריך המשמש תחתיו להביא אחרת (שהיא חטאת שמתו בעליה), אך אם הוא חטאת ציבור או שותפים יכול הכהן השני להביא את דמו של הפר, לסובר שגם הדם נחשב ל'פר' כנ"ל.

קרבנות הדוחים שבת וטומאה: לתנא קמא - רק קרבנות ציבור, לרבי מאיר - גם קרבנות יחיד, כגון פר יום הכיפורים וחביתיה כהן גדול ופסח - דוחים, לרבי יעקב - כל שזמנו קבוע דוחה אפילו הוא של יחיד, וכל שאין זמנו קבוע אינו דוחה אפילו של ציבור, כגון פר העלם דבר ושעירי עבודה זרה וחגיגה.

בית דין של כהנים שהורו לעבור על אחת מן המצוות ועשו כהנים על פיהם - אין מביאים פר העלם דבר כאחד מכל השבטים, שדווקא שבטים שנטלו נחלה נקראו 'קהל'.

דף נ' - ע"ב

המקדיש בהמתו לצורך חובת חבירו - אין המקדיש עושה תמורה, שאינו הבעלים, אבל המתכפר עושה תמורה.

לדברי האומר שפר יום הכיפורים של כהן גדול קרבן יחיד הוא, ספק בגמרא לענין תמורה, שמה אין כהן גדול יכול להמיר, כיון שאחיו הכהנים מתכפרים עימו, והרי זה כהפריש בהמה גם לצורכם והקנה להם חלק בו (עי' להלן דף נ"א) והרי הוא לענין תמורה כחטאת השותפים שאין בה תמורה, או שאין כפרת הכהנים קבועה בו אלא צפה על גב כפרת כהן גדול ואין הקרבן נקרא על שמם וקרבן יחיד הוא, וממיר בה הכהן גדול.

גם אם אומרים שפרו של אהרן קרבן יחיד הוא וממיר בו הכהן, כיון שתמורת חטאת היא - מתה ואינה קריבה. חומר זבח מתמורה שהומרה בו - שהזבח שוה בין בציבור בין ביחיד, ודוחה את השבת ואת הטומאה בקרבן שזמנו קבוע, ועושה תמורה בקרבן יחיד, מה שאין כן תמורה - אינה בציבור, ואינה דוחה שבת וטומאה, ואינה עושה תמורה,

משמשים כך מלך, וקל וחומר למלך מלכי מלכים, ולכן עושים כדרך שמצינו בנשיאים שהביאו הקטורת בכף.

נטל את המזחה בימין וכף הקטורת בשמאל, אף שהקטורת יותר חשובה, משום שהגחלים יותר כבדים, ואף שיש כהן שחפניו גדולים - כגון רבי ישמעאל בן קמחית שהיה חופן ארבע קב - ברוב כהנים גדולים הגחלים מרובים מהקטורת [רש"י]. ולפניו הגחלים - שהקטורת צוננת והגחלים חמים].

רבי ישמעאל בן קמחית אמר שכל הנשים זרדו זרד, וזרד אמו גבר על של כולם, ויש אומרים שכוונתו לערסן - הטוב לחולה - שדרך היולדות לאכול לחיזוק, ויש אומרים שכוונתו לזרע, וכמו שאמר דוד על עצמו 'זרזני' ו'זרזני' ו'זרזני'.

רבי ישמעאל בן קמחית יצא ביום הכיפורים מהמקדש ודיבר עם ערבי בשוק, וניתז רוק על בגדיו ונטמא, ונכנס ישבב אחיו לשמש תחתיו, וראתה אמו שתי כהנים גדולים ביום אחד, וכן היה כשדיבר פעם עם הגמון, ונכנס יוסף אחיו תחתיו.

קמחית זכתה לראות את שבעה בניה ששימשו בכהונה גדולה, ותלתה זכותה בכך שלא ראו קורות ביתה קלעי שערותיה, אך חכמים (בתלמוד בבלי דידן, וראה רש"י בשם ירושלמי) אמרו שהרבה עשו כן ולא זכו.

'זהרים ממנה בקומצו' - שיקמוץ המנחה בקומצו, ולא במידה כמידת קומצו, וספק בגמרא אם לחפינת כהן גדול שלא נאמר בה 'בחפניו' אלא 'מלא חפניו' - אפשר לעשות על ידי מידה, או שלומדים בגזירה שווה 'מלא' 'מלא' ממנחה שאין חופן אלא בידיו.

'מלא קומצו' - מ'מלא' לומדים שלא יקמוץ מעט בראשי אצבעותיו, אלא חופה שלש אצבעותיו על פיסת ידו וקומץ.

'קומץ' - מלמד שלא יבצבץ מכל צד, ולכן במנחת מחבת ומרחשת שהם אפויית בשעת קמיצתם ואין הביצועים שמבצבצים גופלים מאליהם - מוחק בגודלו מלמעלה ובאצבעו קטנה מלמטה, וזו היא מעבודות קשות שבמקדש.

דף מ"ז - ע"ב

קומץ שנכנס בין אצבעותיו, מה שנראה בפנים - ודאי בכלל הקומץ, מה שנראה בחוץ - ודאי שיריים הם, מה שביניהם ממש - ספק הוא, ולכתחילה יקמצו רק כהנים שמנים שבשר אצבעותיהם בולט ודוחק זה לתוך זה. ובדיעבד - לרבי אליעזר, מקטיר המנחה לבד, ואחר כך בין הביניים לבד לשם עצים ולא לשם ריח ניחוח, שאם שיריים הם הרי הם ב'בל תקטירו', וגם לא יקריבם קודם הקטרת הקומץ שמא שיריים הם, ושיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה אין מקטירים עליהם את הקומץ. ולחכמים גם בדיעבד אי אפשר להקטיר לשם עצים.

בין הביניים של מלא חפניו ביום הכיפורים - ספק בגמרא האם הוא בכלל 'מלא חפניו', והספק הוא האם 'ולקח' האמור בתחילת הפסוק עולה גם על 'מלא חפניו', שאם כן בין הביניים אינו בכלל, שהרי לא 'ולקח' הוא, אלא מאליו נכנס בלא כוונה.

קמיצה נעשית כשצד אצבעותיו למטה, וחפינה נעשית כשחודה של פס היד למטה, ומסתפק רב פפא מה הדין כשקמץ או חפן כשפס ידו לצד מטה ותחב באצבעותיו לתוך פס ידו, או כשגב ידו למטה והעלה בתוכה, או מן הצד שנכנס בפס ידו דרך אצבעותיו בלא שימוש באצבעותיו. וכן הסתפק בחפן בכל יד בפני עצמה ואחר כך קירב שתי הידיים זו לזו.

דף מ"ח . שב"ק פרשת בהעלותך - י"ח סיון תשפ"א

דף מ"ח - ע"א

הקומץ טעון מתן כלי, וספק בגמרא אם די במה שהוא בתוך כלי או בעיני 'הנחה' בתוכו, ונפקא מיניה באופן שדבקו בדופני הכלי שהוא 'בתוכו' בלא 'הנחה'. ועוד הסתפקו האם צריך דווקא הנחה כתיקונו, או שכשר גם באופן שהפך הכלי ודבקו מאחוריו בתחתית הכלי.

מלא חפניו של קטורת יום הכיפורים - לא מוחקות ולא גדושות אלא טפופות - שצף בגובה מעט.

צריך לקבל את כל דמו של פר - שנאמר 'את כל דם הפר ישפוך אל יסוד המזבח'.

'ולקח מדם הפר' - מדם הנפש, ולא מדם העור והתמצית.

נשפך הדם מצוואר הבהמה על הרצפה ואספו - פסול, שנאמר 'ולקח מדם הפר' ואי אפשר לפרש 'מדם' - מקצת דם, שהרי צריך לקבל את כל הדם כנ"ל, ועל כרחך גורעים אות מ' מתיבת 'מדם' ומוסיפים אותה על תיבת 'הפר' והיינו 'ולקח דם מהפר' - צריך קבלה בכלי מהפר ולא מהרצפה. נשפך מן הכלי ואספו - כשר.

נתפזר הקטורת ממלא חפניו על הארץ ואספה - ספק בגמרא אם דינה כדם שנשפך מצוואר הבהמה על הארץ - ופסולה, או שידו ככלי שרת ודומה לנשפך מהכלי - וכשרה.

חישוב בחפינת הקטורת על מנת להקטירה למחר - פסולה, שלומדים גזירה שווה 'מלא' 'מלא' מקמיצת מנחה שמוחשבה פוסלה.

טבול יום שנגע במקצת הסולת והקטורת והלבונה והגחלים שבתוך כלי שרת, הכלי מצרפם והרי זה כאילו נגע בכלו ונפסלים, וכן לינה פוסלת בהם.

דף מ"ח - ע"ב

חישוב בחתיית גחלים - ספק בגמרא אם מכשירי מצוה כמצווה דמו, ושני לשונות ב'רש"י אם הספק הוא שתפסל הקטורת או הגחלים.

הולכת דם בשמאל פסולה, אבל הולכת איברים למזבח כשרה בשמאל, וכן הולכת כף הקטורת כשירה בשמאל (מפך הפסוק כיון שאי אפשר אחרת מבואר לעיל מ"ז). ועיין כס"מ עבודת יוה"כ פ"ד ה"א), ורב ששת סבר ללמוד מהולכת הכף להולכת הדם, ופרוכוה מברייתא.

(לסובר שממיר בפרו של אהרן מעמיד ה'זבח' שבברייתא זו בפרו של אהרן, שקרבן יחיד הוא ודוחה שבת וטומאה, לרב ששת שאין ממיר, כיון שדינו כקרבן שותפות, מעמידו באילו של אהרן).

חומר תמורה ומזבח - שהתמורה חלה על בעל מום קבוע, וכשנפדית אינה יוצאה לחולין אלא לענין זבחה ואכלה, ולא לגיזה ועבודה, מה שאין כן זבח אם הקדיש בעל מום הרי הוא כמקדיש עצים ואבנים שאין קדושת הגוף חלה עליהם, אלא קדושת דמים, וכשנפדים יוצאים לגמרי לחולין, חוץ מבכור ומעשר שחלה קדושתם על בעל מום קבוע, וכשנפדים אין יוצאים לחולין לגיזה ועבודה.

דף נ"ג - יום ה' פרשת שלח - כ"א סיון תשפ"א

דף נ"ג - ע"א

פסח שני דוחה את השבת, שנאמר 'במועדו', ולענין טומאה - לתנא קמא אינו דוחה, שהרי מפני הטומאה דחה ולא מסתבר שיעשה בטומאה, ולרבי יהודה דוחה, שנאמר 'ככל חוקת הפסח יעשו אותו' - התורה החזירה עליו לעשותו בטוהרה, אך אם לא זכה - יעשו בטומאה.

קרבן פסח אין עושה תמורה, גם לסוברים שנשחט על היחיד - כיון שבא בכנופיה, אבל פסח שני שאינו בא בכנופיה - עושה תמורה.

קרבן חגיגה אף שכל יחיד מביא קרבנו וקרבן יחיד הוא - אין עושה תמורה, כיון שבא בכנופיה.

דף נ"ג - ע"ב

ספק הגמרא (לעיל דף נ"ג): אם יש תמורה בפרו של אהרן, ואחיו הכהנים מתכפרים בו בקביעותא ולא בקופיא, אף ששנה עליו הכתוב לעכב - שיביא הכהן גדול את הפר מממונו, ואם כן קרבן יחיד הוא, משום שהפקירו הכתוב לגבי אחיו הכהנים כדי שיתכפרו בו, והספק הוא אם הפקירו להם גם לענין תמורה והרי הוא קרבן שותפים שאין ממירים בו.

משנה בן קודש לקודש הקדשים: במשכן - הייתה פרוכת, בבית ראשון - היה כותל שעוביו אמה, במקדש שני - שלא היו יכולים לעשות כותל בעוביו אמה מפני גובה הכותל - עשו שני פרוכות וביניהם אמה, מפני שספק אם אמה זו היא קודש או חול. ולרבי יוסי הייתה פרוכת.

הכהן גדול הלך בהיכל לעבר הפרוכת:

לרבי יהודה - דרך דרום בין המזבח למנורה, שסובר כחכמים שהיו שני פרוכות ופתח הפרוכת החיצונה היה בדרום. ולא הלך בין המנורה לכותל - שלא ישחירו בגדיה מעשן המנורה שהחיצונה היא הכותל.

לרבי יוסי - דרך צפון בין שולחן לכותל, שסובר שפרוכת אחת הייתה ופתחה בצפון, שלכל השיטות הכניסה לפני ולפנים הייתה בצפון, (אלא שלרבי יוסי פרוכת אחת הייתה שם, ולרבי יהודה שתיים הייתה ופתחה של פרוכת החיצונה בדרום, והלך בין השתי פרוכות עד שהגיע לפתח הפנימית שבצפון - ונכנס). **לרבי מאיר** - דרך צפון בין שולחן למזבח, שסובר כרבי יוסי שהייתה רק פרוכת אחת ופתחה בצפון, אך לא הלך בין שולחן לכותל כנגד הפתח - או משום שסובר שעשר שולחנות עושה שלמה היו מונחים מצפון לדרום, והשולחן הצפוני היה סמוך לכותל כדי שכולם יהיו בצד צפון, או משום שאין דרך ארץ שילך כל הדרך מול הפתח ועיניו יזווגות מקודש הקדשים (ורבי יוסי סובר שחביבות ישראל שהכהן גדול שהוא שולחם יכנס בפומבי).

לעילוי נשמת ראש ופאר משפחתנו

הרה"ח המפורא רבי דוד אליהו גרינוואלד זצ"ל בן הרה"ח יוסף חיים הי"ד נלב"ע כ"ב סיון תשע"ה ת.נ.צ.ב.ה.

דף נ"ג - יום ד' פרשת שלח - כ"ב סיון תשפ"א

דף נ"ג - ע"א

אמה טרקסין לא הכריעו בה חכמים אם קדושתה כפנים או כחוץ, והסתפקו בפירוש הפסוק 'ודביר' (המחיצה לפני קודש הקדשים) בתוך הבית מפנימה הכין לתתן שם את ארון ברית ה', אם 'מפנימה עולה על מקום הדביר, או על מקום ארון ברית ה'. לעילוי נשמת האשה החשובה מרת אסתר בת הרה"ח פינחס זצ"ל נלב"ע כ"ב סיון ת.נ.צ.ב.ה.

דף נ"ג - ע"ב

חמשה פסוקים בתורה יש בהם תיבה שאין לה הכרע אם מתפרשת על לפניו או על לאחריה (לאיסי בן יהודה):

א. 'הלא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב וגו' - אם שאת הוא לשון סליחה הוא ועולה על לפניו, או לשון נשיאת עוון ועולה על אחריה.

ב. 'ארבעה גביעיים משוקדים כפתוריה ופרחיה' - אם משוקדים עולה על הגביעיים או על כפתוריה ופרחיה.

ג. 'וצא הלחם בעמלק מחר אנוכי נצב וגו' - אם מחר עולה על 'צא הלחם' או על 'אנוכי נצב'.

ד. 'כי באפם הרגו איש וברצונם עקרו שור ארור וגו' - אם ארור עולה על 'שור' (שכם) או על 'אפם'.

ה. 'הנך שוכב עם אבותיך וקם העם הזה וגו' - אם 'קם' עולה על לפניו, שיקום לתחיית המתים, או על הנאמר אחריו.

רב חסדא מוסיף עוד פסוק: 'וישלח את נערי בני ישראל ויעלו עולות ויזבחו זבחים שלמים לה' פרים' - אם פרים עולה רק על 'שלמים', אבל עולות היו כבשים, או שעולה גם על עולות שהיו פרים. **'איסי בן עקיבא מכוונה גם'** יוסף איש הוצל, יוסף הבבלי, איסי בן יהודה, איסי בן גור אריה, איסי בן גמליאל, איסי בן מהללאל.

משנה פרוכת החיצונה היה ראשה כפול לצד החוץ בדרום ופנימית בצפון (לשיטת חכמים שהיו שתי פרוכות, ולרבי יוסי ורבי מאיר הייתה רק פרוכת אחת שפתחה בצפון. לעיל דף נ"א) היה מהלך ביניהם עד שמגיע לצפון, הגיע לצפון הופך פניו לדרום מהלך לשמאלו עם הפרוכת עד שהוא מגיע לארון.

בבית שני לא היה ארון, שגגו יאשיהו לפני שגלו בסוף בית הראשון, יחד עם - צנצנת המן, צלוחית שמן המשחה, מקלו של אהרן שקדיה ופרחיה, וארגו ששיגרו פלישתים לדורון.

הגיע כהן גדול לארון, נותן את המחתה בין שני הבדים בבית ראשון, ובבית שני במקום שהיה שם בין הבדים. צבר את הקטורת על גבי הגחלים - [כדי שיהא עשנה שוהה לבא. גמרא לעיל (דף מ"ט), ויעוין שם שיש אומרים שמפורה כדי שיהא עשנה ממהר לבא].

מתחיל לצבור הקטורת בצד המחתה הרחוק ממנו, וממשיך לעברו ויש אומרים

להפך, ואמר אביי שמסתבר שמתחיל מצד הרחוק, שכן משמע במשנה במסכת תמיד - שמלמדים אותו שלא יתחיל מצד הסמוך לו שמה יכוה.

דף נ"ג - יום ה' פרשת שלח - כ"ג סיון תשפ"א

דף נ"ג - ע"א

ונתן את הקטורת על האש לפני ה' - שלא יתקן מבחוץ ויכניס, כדרך הצדוקים הדורשים 'כי בעגן אראה אל הכפורת'.

כי בעגן אראה אל הכפורת - מלמד שמכניס בה שורש עשב המעלה עשן ונכנס, ואם לא נתן חייב מיתה, שנאמר 'ולא ימות'.

כהן גדול שנכנס לפני ולפנים בלא קטורת, או שחיסר אחת מסממניה הרי זו ביאה ריקנית וחייב עליה מיתה, שנאמר 'ואל יבא בכל עת אל הקודש ולא ימות'.

הקטיר הקטורת ביום הכיפורים וחיסר אחת מסממניה, חייב מיתה, שנאמר 'הקטורת' - שלימה ולא חסירה, והיינו גם באופן שאינו חייב על ביאה ריקנית, כגון ששגג באיסור ביאה ריקנית והזיד באיסור חיסור סממנים, או שהכניס עמה גם קטורת שלמה.

מעלה עשן היה מתמר ועולה כמקל עד שמגיע לשמי קורה, ואחר כך ממשמש ויורד ככתלים עד שהתמלא הבית עשן.

'וכסה עגן הקטורת את הכפורת': לאביי - מלמד שלא דווקא שורש של 'מעלה עשן' כשר לקטורת אלא גם עלה שלו [ורב יוסף רצה לפרש להיפך, שולוי הפסוק ידענו רק 'עלה' ובא הפסוק לרבות 'שורש', והקשה אביי מברייתא שהשורש עדיף]. לרב ששת - שבגם הקטורת של כל השנה יכניס מעלה עשן. לרב אשי - לעיכובא. לרבא - לחייב מיתה אם לא נתן בה מעלה עשן.

נדב ואביהו מתו על שהורו הלכה בפני משה רבם, ודרשו שאף על פי שהאש יורדת מהשמים מצוה להביא אש מן ההדיוט, ולא נענשו משום שנכנסו עם קטורת בלא מעלה עשן, שהגם שכבר הוזהרו על כך, מכל מקום עדיין לא נאמר חיוב מיתה על כך עד אחר מיתתם.

כהן גדול יצא מקודש הקדשים כשאחוריו דרך כניסתו ופניו לארון, וכן כהנים לויים וישראלים כשנפטרים מהעזרה לא היו מחזירים פניהם והולכים אלא מצדדים פניהם והולכים.

תלמיד הנפטר מרובי לא יחזיר פניו וילך, אלא מצדד פניו והולך, וכן עשה רבי אלעזר כשנפטר מרבי יוחנן הלך לאחוריו עד שלא ראה אותו רבי יוחנן ואז החזיר פניו, וכשעמד רבי יוחנן ללכת קם רבי אלעזר על רגליו עד שלא ראה את רבי יוחנן.

כשנפטר רבא מרבי יוסף הלך לאחוריו עד שנתקלו רגליו באסקופת הבית והוכו בה והתלכלכה מדמו, וכשסיפרו זאת לרב יוסף אמר שבזכות זה יתמנה לראש ישיבת הכרך.

דף נ"ג - ע"ב

המתפלל צריך שיפסע שלש פסיעות בכריעה אחת לאחוריו, ויעמוד שם ולא יחזור לאלתר, שלא יהא כתלמיד הנפטר מרובי וחוזר לאלתר, שדומה לכלב ששב על קיאו. ונותן שלום לשמאלו שהוא ימינו של הקדוש ברוך הוא שעומד כנגדו, ואחר כך נותן שלום לימינו, ואם לא עשה כן ראוי לו שלא התפלל.

כשיצא הכהן גדול מקודש הקדשים התפלל תפילה קצרה בהיכל: יהי רצון... אם שחונה תהא גשומה, ולא יסור השלטון מבית יהודה ולא יהיו עמך ישראל צריכים לפרנסה זה מזה, ולא תכנס לפניך תפילת עוברי דרכים לעצור הגשמים.

רבי חנינא בן דוסא הלך בדרך וירד גשם, ואמר: ריבוננו של עולם כל העולם בנחת וחנינא בצער, והפסיק הגשם [שלא הועילה תפילת כהן גדול לבטל תפילתו], כשבא לביתו אמר כל העולם בצער וחנינא בנחת ושוב ירד גשם.

כהן גדול לא היה מאריך בתפילתו, שלא להבעית את ישראל.

משנה . לתנא במשנה לא נגנז הארון, אלא גלה עמהם לבבל, וכדעת רבי אלעזר ורבי שמעון בר יוחאי, ולדעת רבי יהודה נגנז במקומו.

דף נ"ד - יום ו' פרשת שלח - כ"ד סיון תשפ"א

דף נ"ד - ע"א

ארון כחורבן בית ראשון, לרבי אלעזר גלה, לרבי יהודה במקומו נגנז, ונחלקו בדעת רבי שמעון בן יוחאי אם גלה או נגנז במקומו.

ויהיו שם עד היום הזה: הכתוב בארון, מזה לומד רבי שמעון בן יוחאי שבמקומו נגנז, אבל במקום שלא כתוב שם הגם שכתוב עד היום הזה אין הפירוש שהוא שם לעולם.

לחכמים הארון נגנז בדיר העצים, וכן היה מעשה בכהן שהיה מתלע בעצים, ויש אומרים מתעסק בקרדומו, וראה רצפה משונה מחברותיה והודיע את חבריו ולא הספיק לגמור הדבר עד שיצאה נשמתו, ויש אומרים שנשמטה קרדומו ונפלה שם ויצאת אש ואכלתו, וידעו ששם הארון נגזז.

הבדים בבית ראשון נראים ואין נראים, שהיו דוחקים וכולטים ויוצאים בפרוכת ונראים כשני דדים.

בשעה שהיו ישראל עולים לרגל היו גוללים הפרוכת ומראים להם הכרובים שהם דבוקים זה בזה [בבית ראשון - כרובים שעשה שלמה, וגוללים הפרוכת שבפתח, בבית שני - כרובים שהיו מצוירים על הכתלים], ואומרים להם 'ראו חיבתכם לפני המקום', ואיסור שלא יבואו לראות כבלע אל הקודש נאמר רק במדבר (כשהיו מכניסים הכלים לגרתיקה) שעדיין לא היו נסים בשכינה (וכן בבית שני, שכבר נתגרוש משכינה).

שלשה עשר פרוכות היו במקדש, שבעה לשבעת שערי העזרה, שתיים בפתח קודש הקדשים, אחת לפתחו של היכל, ושתיים בין עליית ההיכל לעליית בית קדשי הקדשים.

דף נ"ד - ע"ב

בשעה שנכנסו נכרים להיכל ראו כרובים המעורים זה בזה, קילפו אותם מהכתלים והוציאום לשוק ואמרו: ישראל הללו שברכתם ברכה וקלתם קללה יעסקו בדברים הללו? ועל ידי כן הזילות.

משניטל הארון נתן הקטורת על אבן שהייתה שם מימות נביאים הראשונים, ו'שתייה' הייתה נקראת - על שם שממנה הושתת העולם [לסובר שמציון נברא העולם], וגבוהה מהארץ שלש אצבעות.

עולם: לרבי אלעזר - מאמצעיתו נברא, לרבי יהושע - מן הצדדים נברא, ונדבק מאמצעיתו, לרבי יצחק נפחא - אבן בין הקדוש ברוך הוא בים וממנו הושתת העולם, לחכמים - מציון נברא.

תולדות השמים - מאורות וכוכבים, לרבי אלעזר הגדול - משמים נבראו, ותולדות הארץ מארץ נבראו, לחכמים - אלו ואלו מציון נבראו.